

ПРИНЦИПИ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНИХ БАЗ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБІВ

Теоретичною основою проектування та реконструкції навчально-тренувальних баз футбольних клубів є наступні запропоновані принципи: функціональності, ізолюваності, динамічності, індивідуалізації та екологічності, які є науковим підґрунтям підходу до вивчення даного типу об'єктів. Кожний з принципів розглядається в аспекті двох основних груп прийомів (методів) – містобудівної та об'ємно-планувальної.

Основоположним у ряді застосованих принципів є **принцип функціональності**, якому притаманна універсальність і можливість застосування для організації усіх громадських будівель, що мають багатофункціональну структуру. В складі містобудівної групи прийомів основними є функціональна організація території (функціонального зонування) та інтеграція з ландшафтним компонентом (транспортні та пішохідні зв'язки, озеленення, благоустрій, композиційне вирішення). В об'ємно-планувальній групі прийомів основним є багатофункціональність (кооперація спортивних та неспортивних функцій), диференціація потоків (блокування приміщень за групами), ергономічність та комфортність (відповідність умов фізіологічним потребам та можливостям), кооперація функцій (кооперації блоків з різними функціями через загальні приміщення) [1].

Принцип ізолюваності є характерним саме для організації навчально-тренувальних баз футбольних клубів, оскільки цей тип об'єкту має бути повністю ізолюваний від стороннього спостерігача. У містобудівній групі прийомів основними є розміщення (за межами міста або ізолювано в місті), наявність ландшафтних ізолюючих факторів (лісових масивів, річок, озер, відповідного рельєфу), розміщення відкритих спортивних споруд на території

(обмеження доступу для сторонніх осіб), орієнтація приміщень (орієнтація приміщень в ізольовану частину території). В об'ємно-планувальній групі прийомів основними є диференціація потоків (групування приміщень для преси, відвідувачів, спортсменів та персоналу), ізольованість житла (ізолююча орієнтація житлових та інших основних приміщень, котеджів), організація навчально-тренувальної бази за принципом ізольованих функціональних блоків (обмеження доступу для сторонніх осіб), орієнтація приміщень (ізолююча орієнтація житлових та інших основних приміщень).

Врахування **принципу динамічності** є необхідною складовою при проектуванні та будівництві навчально-тренувальних баз футбольних клубів. У містобудівній групі прийомів основним є територіальний розвиток (вибір території з урахуванням перспективи її розширення за чергами), відповідність кількості та якості відкритих спортивних споруд до категорії навчально-тренувальної бази. В об'ємно-планувальній групі прийомів основними є об'ємно-планувальна та функціональна динамічність (удосконалення функціональної та об'ємно-планувальної структури бази), блочна організація функцій від мінімуму до максимуму (розширення інфраструктури та будівництво додаткових функціональних блоків (при зміні категорії)), динамічність архітектурних конструкцій (застосування архітектурних конструкцій із можливістю трансформації) [2].

Принцип індивідуалізації притаманний футбольним клубам всього світу. У містобудівній групі прийомів основними є ландшафтні (малі архітектурні форми, ландшафтні композиції у вигляді емблеми чи клубної символіки), акцентування індивідуальних ознак навчально-тренувальної бази (індивідуальний клубний знак, емблема, колористичне вирішення). В об'ємно-планувальній групі прийомів основними є індивідуалізація зовнішніх ознак (індивідуальний клубний знак, емблема, колористичне вирішення), індивідуалізація внутрішніх ознак (індивідуальний клубний знак, емблема,

колористичне вирішення), архітектурно-планувальні прийоми (індивідуальне планувальне вирішення та склад приміщень).

Одне з найважливіших місць посідає **принцип екологічності**. Серед містобудівної групи прийомів основоположними є розміщення на екологічно чистих територіях (поблизу річок, озер, лісових масивів), відповідне озеленення території бази та прилеглої території (відповідний породний склад), відповідність санітарно-гігієнічним нормам (території та елементів будівель). В об'ємно-планувальній групі прийомів основними є автономність навчально-тренувальної бази (застосування автономних інженерних систем, в тому числі на відновлювальних джерелах енергії), використання екологічно чистих матеріалів (на території і в будівлях), озеленення будівлі (організація атріумів, зимових садів, даху, що експлуатується).

Висновок. Навчально-тренувальна база є просторово і функціонально локалізованим об'єктом, життєвим середовищем для однієї чи кількох футбольних команд. Основними тут є навчально-тренувальні процеси, однак присутні і процеси проживання, рекреації та інші. Безумовно, ці процеси мають свою специфіку на рівні бази і їх практичне забезпечення обумовлюється наявністю та використанням визначених принципів в архітектурно-планувальній організації навчально-тренувальних баз футбольних клубів.

Література

1. Зауральська А.В., Ніколаєнко В.А. Особливості архітектурно-планувальної організації навчально-тренувальних баз футбольних клубів України та їх типологія /А.В. Зауральська, В.А. Ніколаєнко. – Харків: Вісник ХДАДМ, 2009. - №5. – С.120-122.
2. Соломатіна А.В., Задіран С.М. Формування архітектурно-планувальної організації навчально-тренувальних баз футбольних клубів України в сучасних умовах /А.В. Соломатіна, С.М. Задіран // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. – К.:КНУБА, 2010. – Вип. № 25. – С. 351-356.